

KÚRIA

Bfv.I.979/2015/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év október hó 20. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatali visszaélés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Balassagyarmati Törvényszék 4.B.247/2013/6. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 10.Bf.171/2014/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Balassagyarmati Törvényszék a 2014. február 7. napján kihirdetett 4.B.247/2013/6. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki hivatali visszaélés büntettében [1978. évi IV. törvény 225. § I. és II. fordulat]; ezért őt száz napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét kétezer-ötszáz forintban állapítva meg; az így kiszabott összesen 250.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén napi tételenként rendelte egy - egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni. Emellett rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2014. november 12. napján kihirdetett 10.Bf.171/2014/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt cselekményét a Btk. 305. § c) pontja szerint minősülő hivatali visszaélés büntettének minősítette; a terhelt büntetését egy év szabadságvesztésre súlyosította, a

szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztve, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős bírósági határozatok ellen **a** terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapozva felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

A felülvizsgálati indítványban arra hivatkozott, hogy az ítéleti tényállás alapján az állapítható meg, hogy **a** cselekménye nem bűncselekmény, mert amikor ő telefonált, a kollégái intézkedése már befejeződött, és a befejezett intézkedésbe utólag semmilyen módon nem avatkozott be, így hivatali helyzetével nem élt vissza. Miután az irányadó tényállás szerint nem volt befolyásolási szándéka, önmagában azzal, hogy **R1-t** telefonon felhívta, megítélése szerint bűncselekményt nem valósított meg.

Utalt arra is, hogy az ítélet indokolásából nem olvasható ki: a terhelt a telefonáláson túl pontosan milyen magatartásával követte el a bűncselekményt, és annak stádiumára sem tért ki, meg sem kísérelte kifejteni, hogy a cselekmény kísérlete vagy befejezett alakzata valósult-e meg.

Álláspontja szerint **a T1-nek** semmilyen információt nem adott ki, őt semmilyen előnyben nem részesítette megítélése szerint egyetlen konkrét szabályt sem sértett meg, hatáskörét nem lépte túl, magatartása a szakma általános szabályaival sem volt ellentétes, a hivatalos minőséghez fűződő jogosítványait nem gyakorolta társadalmi rendeltetésükkel ellentétesen, hivatali helyzetével sem élt vissza az érdeklődésével, így nem követte el a terhére megállapított bűncselekményt.

Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéleteket változtassa meg és **a** terheltet a hivatali visszaélés büntettének vádja alól mentse fel.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta (BF.1120/2015/1.).

Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítványnak az a hivatkozása, amelyekben a terhelt jogtalan előny szerzésre irányuló célzatát vitatja, törvényben kizárt, mivel az indítványozók ezzel a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékokat és ezen keresztül a tényállást támadták.

Alaptalannak minősítette az indítványnak a bűncselekmény hiányára vonatkozó érvelését is, mivel a terhelt célja a tájékoztatás kérésével nyilvánvalóan és egyértelműen a **T1-el** szemben kiszabandó helyszíni bírság mellőzése volt, az eljáró rendőr jogszerű intézkedésének megghiúsítása volt, és ez az eredmény azért maradt

el, mert a terhelt attól tartott, hogy az ezzel járó adminisztrációs kötelezettség miatt fény derül az ő jogtalan beavatkozására. Megítélése szerint azonban az eredmény elmaradása nem változtat azon a tényen, hogy a terhelt szolgálati okkal vagy érdekekkel nem magyarázható, kifejezetten személyes érdekeltiségből fakadó cselekménye a jogszerűen intézkedő rendőr befolyásolására irányult, és mindenben, így célzatában is tényállásszerű elkövetési magatartás volt.

Mindezekre figyelemmel arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott ítéletet **a** terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

A Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében **a** terhelt a védője felülvizsgálati indítványának korábbi érveit változatlanul fenntartotta.

A Kúria a megtámadott határozatokat - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra figyelemmel bírálta felül; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványozók által nem hivatkozott esetleges egyéb, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

Ilyen eljárási szabálysértés az indítványban is hivatkozottaknak megfelelően a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint az, ha a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A felülvizsgálati indítvány az indokolási kötelezettség hiányának törvényhelyét külön nem hívta fel, de tartalma alapján ezen okra is hivatkozott, amikor azt kifogásolta, hogy az ítélet indokolásából nem derül ki az, hogy a terhelt telefonáláson túl, egészen pontosan milyen magatartásával követte el a bűncselekményt, és annak stádiumára sem tért ki, meg sem kísérelte kifejtetni, hogy a cselekmény kísérlete vagy befejezett alakzata valósult-e meg.

Az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos érveket azonban a Kúria nem találta alaposnak.

A fent már hivatkozott jogszabályhely szerint ugyan valóban feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az, ha a bíróság nem tesz eleget indokolási

kötelezettségének, azonban csak akkor, ha a bíróság indokolási kötelezettségét a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében mulasztja el, mégpedig olyan mértékben, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Be. 258. §-ában előírtakra figyelemmel a bíróság indokolásában ugyan köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, és a felülbíráló bíróság ezt köteles ellenőrizni, azonban csak akkor hiúsul meg az érdemi felülbírálat lehetősége, ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle: mire alapította a bíróság a döntését.

Ezen felülvizsgálati ok kapcsán ugyanakkor nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a büntetéskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége (BH 2012.32.).

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén. A bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, az vitássá nem tehető, mivel a mérlegeléssel szemben eltérő értékelést célzó támadás tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett vitatása.

Erre figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban a tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán csupán az vizsgálható, hogy az eljárt bíróságok a kifogásolt határozatban leellenőrizhető és elégséges módon számot adtak-e a tényállás megállapításához vezető értékelő tevékenységről, azaz nyomon követhető-e a bizonyítékok mérlegelése; annak eredménye azonban nem tehető vitássá.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel ismertette, hogy mely bizonyítékokra alapozta a tényállást, azaz a bizonyíték-értékelő tevékenysége nyomon követhető, és a másodfokú bíróság is megindokolta, hogy ezzel miért értett egyet.

Mindkét bíróság megindokolta jogi álláspontját és a büntetés kiszabása során értékelt körülményekről is számot adott.

Így indokolási kötelezettségének eleget tett.

A felülvizsgálati indítványban a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és az a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

A felülvizsgálati indítványnak a terhelt terhére megállapított hivatali bűncselekmény célzatának hiányára vonatkozó részében az indítványozó a törvényi tilalom ellenére az irányadó tényállást támadta.

Az irányadó tényállás szerint ugyanis „A terhelt 14 órakor felhívta beosztottját **R1** járőrvezetőt az előljárói engedélyével magánál tartott mobiltelefonján és tájékoztatást kért az általa tervezett intézkedésről azért, hogy személyes ismerősének **T1-nek** ne kelljen bírságot fizetnie.”.

Ezért az indítvány ezen része alapján a felülvizsgálat kizárt.

A Be. 416. § (1) bekezdésének - az indítványozó védő által felhívott - a) pontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Kúria nem találta alaposnak az ezen felülvizsgálati okra történő hivatkozást sem.

Ahogy arra a fentiekben már utalt, a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A Kúria következetes gyakorlata szerint az irányadó tényálláshoz tartozónak tekinti a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő olyan ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2006.392.).

Ennek megfelelően az ítéleti tényálláshoz tartoznak - a helytelen ítéletszerkesztés miatt - az elsőfokú bíróság által ugyan nem a történeti tényállásban, hanem az ítélet 4. oldalának 3. bekezdésében rögzített ténymegállapítások is, melyek rögzítették **T1** és **a** terhelt, majd **a** terhelt és **R1** közötti telefonbeszélgetést.

A Btk. 305. § alapján a hivatali visszaélést az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, a) hivatali kötelességét megszegi, b) hatáskörét túllépi, vagy c) hivatali helyzetével egyéb módon visszaél, és a törvény a cselekményt három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni.

A felülvizsgálati indítványt előterjesztő védő érvei alátámasztására elsődlegesen az EBH 2006.1388. számon közzétett elvi döntésre hivatkozott azzal, hogy a terhelt nem valósította meg azokat a többletmagatartásokat, amelyek az elvi döntésben a bűnösség megállapításához vezettek. A hivatkozott döntés azonban a felülvizsgált ügyben nem tekinthető irányadónak, mert abban az ügyben az elkövető a hivatali visszaélés elkövetési magatartásai közül a hivatali kötelességszegés miatt lett marasztalva.

A Fővárosi Ítéltábla helyesen változtatta meg azonban a terhelt által elkövetett cselekmény minősítését a Btk. 305. § c) pontja szerinti hivatali visszaélés büntettének, ami a hivatali helyzetével egyébkénti visszaélés elkövetési fordulatát jelenti.

A hivatali helyzettel egyébként visszaélve a hivatali visszaélést az a hivatalos személy követi el, aki a jogellenes cél elérése érdekében a hivatali helyzetét, a beosztásból eredő lehetőségeit kihasználva, azzal visszaélve kíván másnak jogtalan hátrányt okozni, vagy ő maga jogtalan előnyhöz jutni, illetve mást ilyenhez juttatni.

A törvényi tényállás szerint a hivatali visszaélés célzatos bűncselekmény, azaz csak egyenes szándékkal követhető el; az elkövetőnek nem csupán a hivatali helyzetével kell tudatosan visszaélnie, hanem azt abból a célból kell tennie, hogy másnak jogtalan hátrányt okozzon, illetve magának vagy másnak jogtalan előnyt szerezzen. A cselekmény így akkor minősül hivatali visszaélésnek, ha a hivatalos személy a hivatali helyzetét, a beosztásból eredő lehetőségeit a jogellenes cél elérése érdekében használja ki, azaz azért, hogy azzal mást jogtalan előnyhöz juttasson. (Legfelsőbb Bíróság HGY 392.I. szám).

A hivatali helyzettel egyéb módon visszaélés során a cselekmény elkövetője a hivatali helyzethez fűződő jogait ugyan alakilag törvényesnek látszó eljárásban, azonban rendeltetésellenesen gyakorolja. Kétségtelen, hogy az ilyen jellegű magatartás nem feltétlenül ütközik konkrét szabályba; esetlegesen a szakma általános szabályaival (a szakmai etika szabályaival) ellentétes, a hivatalos minőséghez fűződő jogosítványoknak a társadalmi rendeltetésükkel ellentétes gyakorlását jelenti (Kúria Bfv.I.819/2013/5.szám).

Az adott ügyben irányadó tényállás szerint **a** terhelt, aki hivatásos rendőr, szolgálati idejében hívta fel intézkedő kollégáját az előljárója engedélyével magánál tartott mobiltelefonján, és érdeklődött a folyamatban lévő intézkedésről, azért, hogy ismerősének, **T1-nek** ne kelljen bírságot fizetnie.

A terhelt hivatalos személyként járt el, az intézkedő kollégájának felhívása pedig kifejezetten nem törvényes, hanem önkényes volt, ismerősének magánérdekét szolgálta; hivatali helyzete kihasználásával nyilvánvaló előnyt biztosított volna ismerősének, **T1-nek** azzal, ha annak nem kell bírságot fizetnie.

A tényállás szerint az előny pusztán azért nem realizálódott, mert **a** terhelt felismerve azt, hogy miután a helyszíni bírság

nyomtatványa már ki van töltve, kérése számára következményekkel járhat, ezért a cselekmény folytatásától elállt. A bűncselekmény azonban az elkövetési magatartás tanúsításával ekkorra már befejeződött, a jogellenes célzat realizálódásának hiánya a cselekmény stádiumát nem érinti.

Nem sértett tehát törvényt a másodfokú bíróság, amikor **a** terhelt bűnösségét a hivatali visszaélés büntettének harmadik elkövetési fordulatóban megállapította, a minősítés és a kiszabott büntetés is törvényes.

A Kúria a Be. 423. § (5) bekezdésére figyelemmel hivatalból elvégzett felülvizsgálat során nem észlelt az indítványozók által nem hivatkozott, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt egyéb - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést sem.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak találva a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a Be. 426. §-ra figyelemmel hatályában fenntartotta.

Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által, azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. október 20.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Elek Balázs s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AI né írnok